

Egenskapskriterier - BASTA

— enligt förordning (EG) nr. 1272/2008 (CLP)

UTGÅVA 2015:A1

GILTIGT FRÅN 2015-06-01

Inledning

BASTA-systemets syfte är att fasa ut ämnen med farliga egenskaper ur byggprodukter. Med byggprodukter avses i BASTA både byggvaror och kemiska produkter. Produkter som registreras i BASTA-registret får inte innehålla ämnen med egenskaper enligt detta kriteriedokument, i halter som är lika med eller överstiger de angivna haltgränser.

Dessutom ska leverantören uppfylla ett antal kvalificeringsvillkor. Bland annat ska leverantören intyga att:

- produkter som finns registrerade i BASTA-registret vid varje tidpunkt klarar avtalade egenskapskriterier
- det finns dokumentation som styrker bedömningen enligt egenskapskriterierna för de produkter som är registrerade i BASTA-registret
- det finns en organisation som tydligt klargör ansvarsfördelningen för de uppgifter som ligger till grund för BASTA-registrerade produkter
- erforderlig kompetens finns tillgänglig för att hantera kvalificeringsvillkoren för en BASTA-registrering.

Kriterierna baseras på rådets förordning (EG) nr 1272/2008 om klassificering, märkning och förpackning (CLP) av ämnen¹⁾ och blandningar²⁾.

http://echa.europa.eu/documents/10162/13562/clp_labelling_sv.pdf

Om klassningen av en blandning (beredning)²⁾ på grund av dess egenskaper skiljer sig från de ingående ämnas¹⁾ respektive klassning så är det beredningens klassning som gäller om det är på det sättet som produkten levereras till byggarbetsplatsen (eller motsvarande).

Ingående ämnens halter beräknas utifrån produkten så som den levereras till byggarbetsplats eller motsvarande. Kemikalier som har använts vid tillverkningen men som inte finns med i den levererade produkten behöver inte beaktas.

Om flera ämnen har liknande egenskaper ska deras halter sammanräknas i de fall det står Ja i kolumnen Sammanräkning i kriterietabellen nedan. Sammanräkningen ska göras på det sätt som anges i fotnot till en till denna kolumn. Det är inte alltid en fråga om enkel summering.

För sammansatta varor som består av flera delar, ska underlaget för beräkningarna baseras på vikten av den enskilda del som innehåller ämnet, inte den totala vikten av den sammansatta varan. Halten, som jämförs med den i BASTA angivna haltgränsen, ska därför beräknas på varje del av en sammansatt vara som i sig uppfyller definitionen av en vara i artikel 3.3 i Reach förordningen (se not 13).

Egenskapskriterierna beskriver ämnesegenskaper som BASTA-systemet syftar till att fasa ut. Den haltgräns som i normalfallet tillåts i produkten anges. (OBS! Det förekommer i vissa fall att andra haltgränser är särskilt angivna, se not 3). Här anges om halter av ämnen med liknande egenskaper ska sammanräknas. Till detta finns ett antal fotnoter som förtydligar eller beskriver hur kriterierna ska tolkas och användas. Sist i dokumentet finns även en förteckning över de faroangivelser som används.

Detta dokument får kopieras endast i sin helhet och utan någon form av ändring. Citat får göras om tydlig hänvisning till källan görs.

Egenskapskriterier i BASTA-registret

Ämnesegenskaper	Definition	Haltgräns (vikts-%) (om ämnesspecifik gräns inte är angiven) ^{3), 13)}	Sammanräkning ¹⁴⁾
1. Cancerframkallande	a) Ämnen som uppfyller kriterierna för Cancerogenitet, kategori 1A eller 1B (H350) ⁴⁾	0,1 %	—
	b) Ämnen som uppfyller kriterierna för Cancerogenitet, i kategori 2 (H351) ⁴⁾	1 %	—
2. Mutagena	a) Ämnen som uppfyller kriterierna för Mutagenitet i könsceller, kategori 1A eller 1B (H340) ⁴⁾	0,1 %	—
	b) Ämnen som uppfyller kriterierna för Muntagenitet i könsceller, kategori 2 (H341) ⁴⁾	1 %	—
3. Reproduktionstoxiska	a) Ämnen som uppfyller kriterierna för Reproduktionstoxicitet, kategori 1A eller 1B (H360) ⁴⁾	0,3%	—
	b) Ämnen som uppfyller kriterierna för Reproduktionstoxicitet, kategori 2 (H361) ⁴⁾	3 %	—
4. Spädbarnsskador	Ämnen som uppfyller kriterierna för Reproduktionstoxicitet, kategori Effekter på eller via amning (H362) ⁴⁾	0,3%	—
5. Hormonstörande	Ämnen som får helhetsbedömningen Cat 1 eller Cat 2 i EU:s EDS Database ⁶⁾	0,1 %	—
6. Persistenta, bioackumulerbara och toxiska organiska ämnen ⁷⁾ (PBT)	Ämnen med 1) Halveringstid > 60 d i havsvatten eller > 40 d i sötvatten eller > 180 d i marint sediment eller > 120 d sötvattensediment eller > 120 d i jord samt 2) BCF > 2000 samt 3) Kronisk toxicitet NOEC < 0.01 mg/l eller NOEC < 30 mg/kg föda eller CMR eller klassificerat H372, H373 eller H362	0,1 %	—
7. Mycket persistenta och mycket bioackumulerbara organiska ämnen ⁷⁾ (vPvB)	Ämnen med 1) Halveringstid > 60 d i havsvatten eller sötvatten eller > 180 d i marint eller sötvattensediment eller >180 d i jord samt 2) BCF > 5000	0,1 %	—
8. Bly (Pb)	Bly eller blyföreningar	0,1 %	Ja
9. Kvicksilver (Hg)	Kvicksilver eller kvicksilverföreningar	Totalförbud ⁸⁾	Ja
10. Kadmium (Cd)	Kadmium eller kadmiumföreningar	0,01 %	Ja
11. Farligt för ozonskiktet	Ämnen som uppfyller kriterierna för faroklassen Farligt för ozonskiktet (EUH 059, H420) ⁹⁾	0,1 %	—
12. Allergi- framkallande	Ämnen som uppfyller kriterierna för faroklassen Luftvägssensibiliserande (H334) ⁴⁾	0,2 %	—
	Ämnen som uppfyller kriterierna för faroklassen Hudsensibiliserande (H317) ⁴⁾	1 %	—

Ämnesegenskaper	Definition	Haltgräns (vikts-%) (om ämnesspecifik gräns inte är angiven) ^{3), 13)}	Sammanräkning ¹⁴⁾
13. Akut toxicitet	Ämnen som uppfyller kriterierna för faroklassen Akuttoxiskt i kategori 1, 2 eller 3	De ATE-värden som minst skulle ge blandningen klassning Akuttoxisk, Kategori 3 ⁴⁾	Ja, och den ska utföras för varje relevant exponeringsväg
- Oral	(H300, H301)	ATE ≤ 300	
- Dermal	(H310, H311)	ATE ≤ 1000	
- Inhalation	(H330 eller H331)	För gaser ATE ≤ 2500 För ångor ATE ≤ 10 För damm/ dimma ATE ≤ 1,0	
14. Toxicitet vid enstaka exponering	a) Ämnen som uppfyller kriterierna för faroklassen Specifikt organotoxiskt vid enstaka exponering (STOT-SE) i kategori 1 (H370) ⁴⁾	1 %	—
	b) Ämnen som uppfyller kriterierna för faroklassen Specifikt organotoxiskt vid enstaka exponering (STOT-SE) i kategori 2 (H371) ⁴⁾	10%	—
	c) Kemiska produkter som uppfyller kriterierna för klassning som Aspirationstoxiska i kategori 1 (H304)	⁵⁾	—
15. Toxicitet vid upprepad exponering	a) Ämnen som uppfyller kriterierna för faroklassen Specifikt organotoxiskt vid upprepad exponering (STOT-RE) i kategori 1 (H372) ⁴⁾	1 %	—
	b) Ämnen som uppfyller kriterierna för faroklassen Specifikt organotoxiskt vid upprepad exponering (STOT-RE) i kategori 2 (H373) ⁴⁾	10%	—
16. Flyktiga organiska ämnen ¹⁰⁾	Ämnen som har en begynnelsekokpunkt < 250 °C mätt vid ett standardtryck av 101,3 kPa, och som uppfyller kriterierna för någon av farobeteckningarna Dödligt, Giftigt eller Skadligt vid inandning (H330, H331, H332) Kan göra att man blir dåsig eller omtöcknad (H336) Kan orsaka organskador (H371) eller Kan orsaka organskador genom lång eller upprepad exponering (H373)	10 % ¹¹⁾	Ja
17. Miljöfarligt	a) Ämnen som uppfyller kriterierna för faroklassen Farligt för vattenmiljön, kategori akut 1 (H400) ⁴⁾	25 % om M = 1 ¹²⁾	Ja
	b) Ämnen som uppfyller kriterierna för faroklassen Farligt för vattenmiljön, kategori kronisk 2 (H411) (inkluderar även ämnen med kronisk 1 (H410)) ⁴⁾	2,5 % för H410-ämnen M=1 ¹²⁾ 25 % för H411-ämnen ¹²⁾	Ja

NOTER

- 1) Ämne: kemiskt och föreningar av detta grundämne i naturlig eller tillverkad form, inklusive de eventuella tillsatser som är nödvändiga för att bevara dess stabilitet och sådana föroreningar som härrör från tillverkningsprocessen, men exklusive eventuella lösningsmedel som kan avskiljas utan att det påverkar ämnets stabilitet eller ändrar dess sammansättning.
- 2) Beredning: blandning eller lösning som består av två eller flera ämnen.
- 3) I de fall det finns en lägre haltangivelse i Europaparlamentets och rådets förordning om klassificering, märkning och förpackning av ämnen och blandningar (EG nr 1272/2008), bilaga VI, tabell 3.1, så gäller den och i de fall det finns lägre haltgräns angiven i Europaparlamentets och rådets förordning om långlivade organiska föreningar (EG) nr 1195/2006 för ex. avfallsaskor, bilaga IV, så gäller den. Utom i kriterium 13 då ATE-värden ska beräknas.
- 4) I enlighet med förordningen EG nr. 1272/2008. Bedömningen ska baseras på alla relevanta data om produktens hälso- och miljöfarlighet. Kriterierna är direkt tillämpbara när data erhållits enligt de krav på information som finns beskrivna i artikel 13 i rådets förordning (EG) nr 1907/2006. Om det för en given hälso- eller miljöfarlig egenskap finns data från flera undersökningar som enligt kriterierna skulle leda till olika klassificering ska de data som ger den strängaste klassificeringen användas under förutsättning att de är av god vetenskaplig kvalitet. De olika ATE-värdena för olika exponeringsvägar (kriterium 13) redovisas i Sammanräkningsregler för BASTA.
- 5) Kriteriet är inte något ämneskriterium utan gäller för den kemiska produkten.
- 6) EDS Database kan laddas ner på http://ec.europa.eu/environment/chemicals/endocrine/strategy/being_en.htm, För att extrahera databasen, gör så här:
 1. Spara ner zip-filen på din hårddisk
 2. Extrahera zipfilen och kör databasen genom att klicka på mdb-filen.
 3. Välj "Categorisation" så kommer de ämnen som databasen omfattar upp.Minimikrav är MS Access 2003 eller senare version.
Observera att även andra CAS-nummer av de ämnen som omfattas av EDS-databasen Cat 1 & Cat 2 omfattas!
- 7) Det finns ämnen som uppfyller kriterierna för både PBT och vPvB. De måste prövas i förhållande till båda kriterierna 6 och 7 tillsammans med andra PBT- och vPvB-ämnen respektive om sådana finns i produkten. Kriterierna för potentiellt PBT enligt PRIO (se www.kemi.se) kan i de fall där de friar från misstanke om PBT-egenskaper, användas som underlag för PBT-klassningen
- 8) I enlighet med "Förordning om ändring i förordningen (1998:944) om förbud m.m. i vissa fall i samband med hantering, införsel och utförsel av kemiska produkter" råder totalförbud på kvicksilver. Förbudet gäller produkter där kvicksilver har använts eller tillsatts. Låga halter av kvicksilver som inte tillsatts avsiktligt i något led faller därmed utanför förbudet. **Med låga halter kvicksilver menas inom BASTA högst 2,5 mg per kg.**
- 9) Enligt Guidance on the Application of the CLP Criteria (senaste version kan hittas på <http://echa.europa.eu/web/guest/guidance-documents/guidance-on-clp>) avses ämnen med en ODP (Ozon Depletion Potential) $\geq 0,005$. Kända sådana ämnen finns listade i Bilaga I till Förordning (EG) nr 1005/2009.
<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2009:286:0001:0030:SV:PDF>
- 10) Begynnelsekokpunkten är satt utifrån direktiv 2004/42/EG. Haltgränsen har satts utifrån branschöverenskommelser för färg, lack och lim.

- 11) I de fall det finns lägre halt gränser angivna i KIFS 2008:2 med aktuella ändringar för färger och lacker så gäller dessa. OBS! Fas 2 gäller sedan 2011-01-01 för produkter som släpps ut på marknaden.
- 12) Om inga ingående miljöfarliga ämnen har specifikt lägre haltgränser angivna i Förordning (EG) nr 1272/2008 (CLP), Bilaga VI, tabell 3.1 gäller följande:

Kriterium 17a: Om ingående ämnen, som är klassificerade H400 (eller H410 som också måste tas med vid denna beräkning), alla har $M = 1$, så kan deras halter summeras, och gränsvärdet är då 25 %. För ämnen med andra M-värden gäller haltgränser enligt tabellen 4.1.3, Annex 1, enligt CLP med aktuella ändringar. För summering av ämnen med olika M-värden, se Sammanräkningsregler för BASTA.

Kriterium 17b: Om ingående ämnen endast är klassificerade H410, alla har $M=1$, så kan deras halter summeras och gränsvärdet är då 2,5 % Om inga ämnen klassificeras H410, så kan halterna av ingående ämnen klassificerade H411 summeras, och gränsvärdet är då 25 %.

- 13) För sammansatta varor som består av flera delar, ska underlaget för beräkningarna baseras på vikten av den enskilda del som innehåller ämnet, inte den totala vikten av den sammansatta varan. Halten, som jämförs med den i BASTA angivna haltgränsen, ska därför beräknas på varje del av en sammansatt vara som i sig uppfyller definitionen av en vara i artikel 3.3 i Reach förordningen:

En vara är ett föremål som under produktionen får en särskild form, yta eller design, vilken i större utsträckning än dess kemiska sammansättning bestämmer dess funktion. Efter att ett objekt under produktionsprocessen har blivit en egen vara, kommer det att förbli en vara till dess att det slutligen blir avfall efter färdig användning ("en gång vara, alltid vara").

I en industriell process kan en kemisk produkt upphöra att vara en kemisk produkt och övergå i att vara en vara. I det fallet det oönskade ämnet finns i den kemiska produkten ska halten av det oönskade ämnet vid tillämpningen av BASTA:s kriterier beräknas på den nya varan som bildas i den process då den kemiska produkten övergår till att bli en vara. T.ex. om två skivor limmas samman och det förekommer ett oönskat ämne i limskiktet ska halten av det oönskade ämnet beräknas på vikten av den nya produkten, d.v.s. de sammanfogade skivorna.

Om en skiva istället beläggs med ett laminat som i sig är en egen vara enligt Reach-förordningens definition och det förekommer ett oönskat ämne i laminatet, så beräknas halten av det oönskade ämnet vid tillämpningen av BASTA:s kriterier på vikten av laminatet, då detta är en egen vara.

[Swedish interpretation of the 0.1 % for giving information according to articles 7.2 and 33](#)

[Dissenting views on the guidance on requirements for substances in articles](#)

- 14) I enkla fall, när inte olika haltgränser är angivna i Förordning (EG) nr 1272/2008 (CLP), Bilaga VI, tabell 3.1, och alla ämnen med samma faroklass tillhör samma farokategori är sammanräkningen en summering av halterna av dessa ämnen. I de fall där istället olika haltgränser är angivna eller när produkten innehåller ämnen med samma faroklass men med olika farokategori, t.ex. mycket giftiga och giftiga, så ska en sammanräkning göras enligt de regler som anges i dokumentet "Sammanräkningsregler för BASTA".

OBSERVERA!

Ovanstående kriterier kommer att ses över med jämna mellanrum med syftet att helt kunna fasa ut ämnen med dessa egenskaper. Eventuella revideringar kan komma att genomföras för att anpassa dem till ny kunskap samt till omvärldens krav och målsättningar på kemikalieområdet. Kriterierna kommer att harmoniseras i takt med ändringar i REACH, rådets förordning (EG) nr 1907/2006 och CLP (CLP, rådets förordning (EG) nr. 1272/2008)

Faroangivelser som förekommer i kriterierna:

H 300	Dödligt vid förtäring
H301	Giftigt vid förtäring
H304	Kan vara dödligt vid förtäring om det kommer ner i luftvägarna
H310	Dödligt vid hudkontakt
H311	Giftigt vid hudkontakt
H317	Kan orsaka allergisk hudreaktion
H330	Dödligt vid inandning
H331	Giftigt vid inandning
H332	Skadligt vid inandning
H334	Kan orsaka allergi- eller astmasystem eller andningssvårigheter vid inandning
H341	Misstänks kunna orsaka genetiska defekter
H350	Kan orsaka cancer
H351	Misstänkts kunna orsaka cancer
H360	Kan skada fertiliteten eller det ofödda barnet
H361	Misstänks kunna skada fertiliteten eller det ofödda barnet
H362	Kan skada spädbarn som ammas
H370	Orsakar organskador
H371	Kan orsaka organskador
H372	Orsakar organskador genom lång eller upprepad exponering
H373	Kan orsaka organskador genom lång eller upprepad exponering
H400	Mycket giftigt för vattenlevande organismer
H410	Mycket giftigt för vattenlevande organismer med långtidseffekt
H411	Giftigt för vattenlevande organismer med långtidseffekter
H413	Kan ge skadliga långtidseffekter på vattenlevande organismer
H420	Skadar folkhälsan och miljön genom att förstöra ozonet i övre delen av atmosfären
EUH059	Farligt för ozonskiktet

Länkarna som anges i dokumentet uppdateras utanför BASTA:s kontroll. BASTA-systemet ansvarar inte för att länkarna i alla lägen är uppdaterade utan hänvisar då till respektive hemsida.

Information om byggvaror som uppfyller egenskapskriterierna finns på systemets hemsida www.bastaonline.se

E-postadress är bastaonline@ivl.se

Du kan också kontakta IVL Svenska Miljöinstitutet, Box 21060, 100 31 Stockholm, telefon 08-598 563 00 om du vill ha ytterligare information

LIFE03/ENV/S/00094.

BASTA-systemet har utvecklats med ekonomiskt stöd från EU-kommissionens Life-fond.

Egenskapskriterierna i BASTA-systemet är en del av kretsloppsrådets gemensamma handlingsprogram 2010 för utfasning av farliga ämnen.